

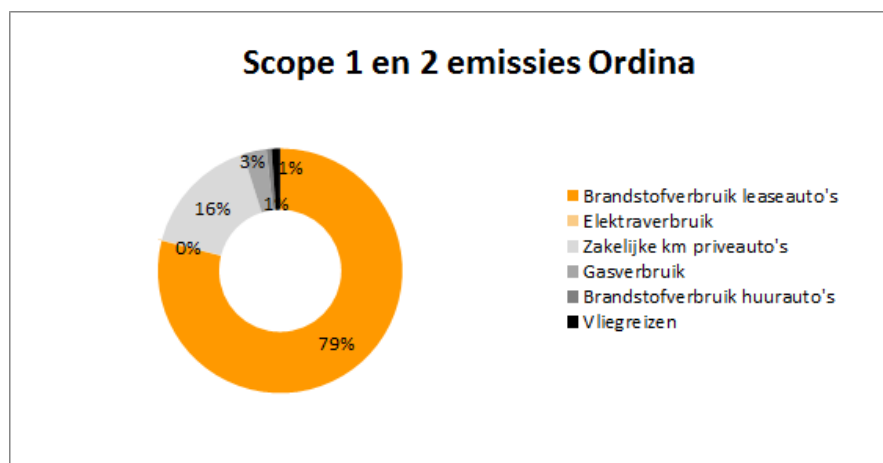
CO2 prestatieladder niveau 5

Ordina vindt duurzaam ondernemen belangrijk. Dit betekent dat Ordina in de eigen bedrijfsvoering streeft naar een goed evenwicht tussen economische, ecologische en sociale belangen. Ordina ambieert in de eigen bedrijfsvoering voortdurende verbetering van de 'milieuprestaties' en spant zich in om de eigen CO2 uitstoot zo laag mogelijk te houden. Met de doelstelling om in 2020 20% minder CO2 uit te stoten ten opzichte van 2010, maakt Ordina dit concreet.

Ordina stoot in 2020 ten opzichte van 2010 20% minder CO2 uit.

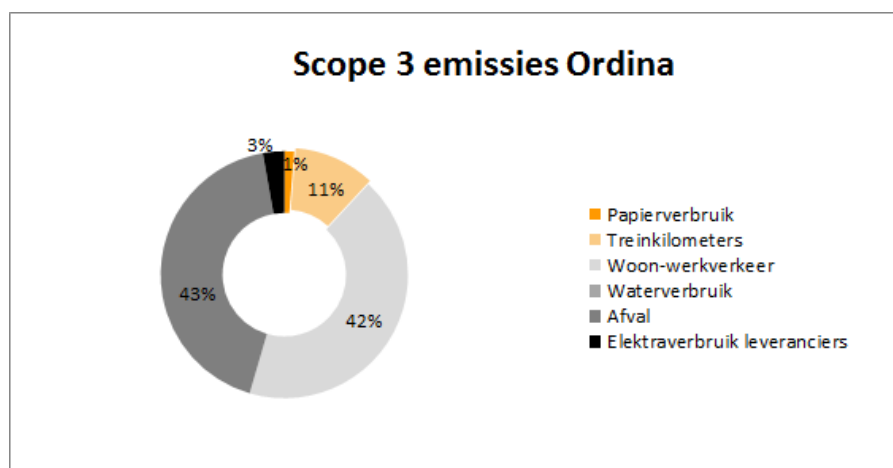
Ordina berekent halfjaarlijks haar CO2 footprint conform internationale richtlijnen (ISO14064-1). Hieronder wordt de CO2 footprint berekening gepresenteerd voor scope 1 & 2 & 3 (directe & indirecte emissies) over **2016FY**, conform de indeling handboek 3.0 van de CO2 prestatieladder.

Om de vergelijking halfjaarlijks en volledig jaar vergelijkbaar te houden worden de halfjaarcijfers omgezet naar het hele jaar. Om de vergelijking eenduidig te houden is onderscheid in de overzichten in scope 1, 2 en 3 behouden. De basis voor de omrekeningen naar CO2 zijn gebaseerd op de conversiefactoren op <https://co2emissiefactoren.nl>.

De totale CO2 uitstoot voor scope 1 & 2 over 2016FY bedraagt 10.763 ton CO2. Deze uitstoot ligt 1.546 ton (-12,6%) onder de uitstoot van 2015FY (12.308 ton CO2). De daling wordt voornamelijk veroorzaakt door lager brandstofverbruik leaseauto's. Ten opzichte basis jaar 2010 is de totale CO2 uitstoot met 38,8% gedaald (10.763 ton versus 17.576 ton).

Voor scope 3 geldt een CO2 uitstoot van 583 ton CO2 (-15,0% tov 2015FY), verdeeld over de volgende categorieën. Daling wordt vooral veroorzaakt door daling in aantal kilometers woon-werkverkeer.

Om de reductie in kaart te kunnen brengen geldt het jaar 2010 als basisjaar voor het behalen van de CO2 reductiedoestelling. De doelstelling is gerelateerd aan het gemiddeld aantal FTE werkzaam bij Ordina. De in 2016FY gerealiseerde CO2 per FTE komt uit op 5,20. Hiermee lopen we 8,0% voor op de geplande doelstelling van 5,66 CO2 per FTE.

Maatregelen die worden genomen hebben betrekking op zowel scope 1&2, intern Ordina als op scope 3 op basis van de ketenanalyse. In 2016 zijn de volgende maatregelen in gang gezet, gecontinueerd en (deels) gerealiseerd:

- Het ProDrive programma voor zuiniger en veiliger rijden is in 2016 afgerond. In oktober 2016 is de winnaar met de grootste besparing in het zonnetje gezet.
- Het wagenpark is verder verduurzaamd (zuiniger varianten auto's), in Nederland bestaat 86% van het wagenpark uit de auto's in de categorie A en B;
- Het stimuleren van leveranciers om facturen digitaal aan te leveren; algemene voorwaarden zijn hierop ook aangepast; inmiddels wordt vrijwel alles digitaal aangeleverd;
- Duurzaamheidscriteria toepassen bij elke leveranciersselectie; dit betreft een continue proces.
- Eind 2016 is een nieuwe koelinstallatie geïnstalleerd met zuiniger label en trapsgewijze aansturing per toren met een verwachte rendementsverbetering tussen de 10%-15%;
- Toepassing van het Nieuwe werken verder doorgezet; toepassing van Skype verder geïntegreerd.
- Optimaliseren van bezetting kantoren. Hogere bezettingsgraad (6%) gerealiseerd op met name de locaties Nieuwegein en Groningen, mede door onderhuur. Besloten om kantoor Apeldoorn vanaf januari 2017 te sluiten.

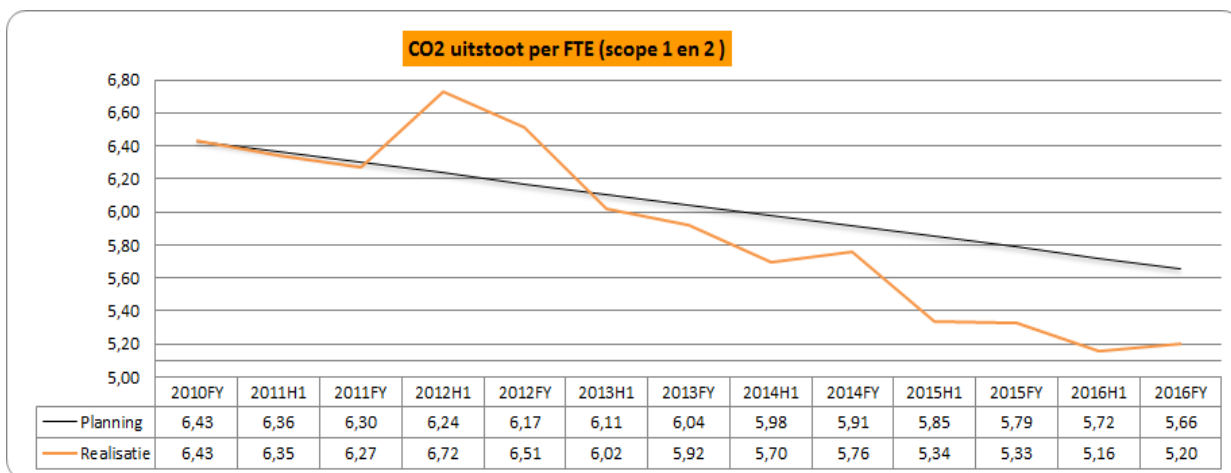
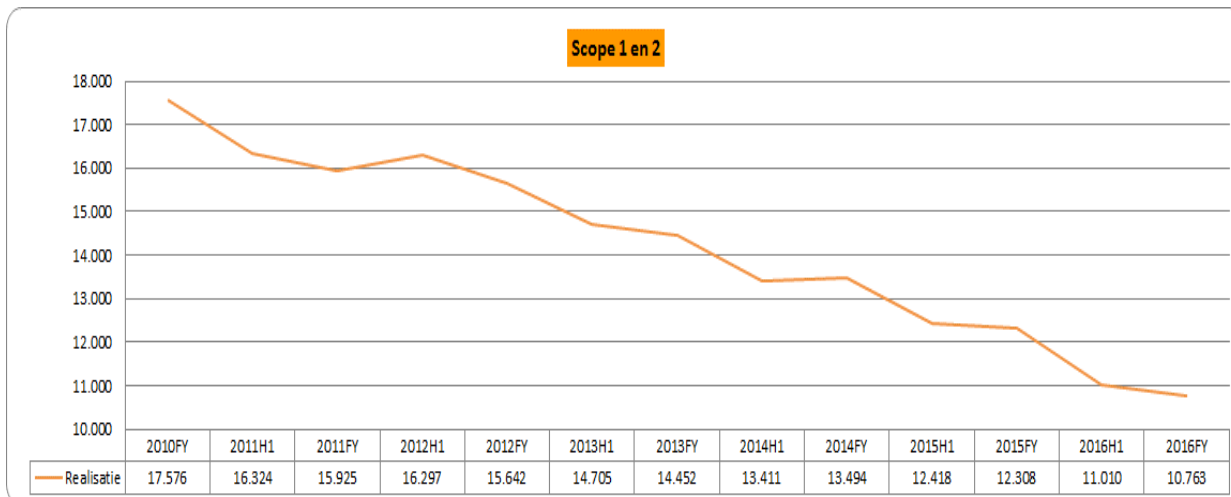
Mede in het kader van de uitwerking van het Meerjaren Energie Efficiency Plan (EEP) 2017-2020, is in 2016 nagedacht over de maatregelen voor de komende 4 jaar. Nadruk ligt hierbij op Mobiliteit, als belangrijkste factor in Ordina's CO2 uitstoot. Onderdeel hiervan is het inzetten op volledig elektrisch vervoer en het stimuleren van het Openbaar Vervoer. Voor de Gebouwen zijn een beperkt aantal maatregelen opgenomen, gericht op vervanging en optimalisatie van het huidige verbruik. Hiermee verwacht Ordina niet nog enorme reductiemogelijkheden te kunnen realiseren. In het kader van reductie "in de keten" zetten we in op Greening by IT; het reduceren van CO2 uitstoot bij onze klanten (en verder) door middel van het toepassen van slimme ICT oplossingen. Een doelstelling die aansluit bij Ordina's innovatieve ambities.

Net als in de afgelopen jaren is er in november 2016 door Ordina met verschillende stakeholders een dialoog gevoerd over haar duurzaamheidsbeleid (<https://www.youtube.com/watch?v=CxnUsp6nOEg>). Mobiliteit was een van de onderwerpen die hierbij op de agenda stond.

De aanbevelingen uit de dialoog zijn meegenomen in Ordina's Mobiliteitsplan, een uitwerking van de maatregelen in het kader van het EEP 2017-2020.

Om het effect van genomen maatregelen kwantitatief te maken presenteren onderstaande tabel en grafiek de trend van de CO2 uitstoot. Deze tabel heeft uitsluitend betrekking op scope 1 & 2.

	2010FY	2011H1	2011FY	2012H1	2012FY	2013H1	2013FY	2014H1	2014FY	2015H1	2015FY	2016H1	2016FY
CO2 uitstoot	17.576	16.324	15.925	16.297	15.642	14.705	14.452	13.411	13.494	12.418	12.308	11.010	10.763
Aantal FTE	2.734	2.572	2.541	2.424	2.403	2.443	2.442	2.354	2.342	2.328	2.311	2.136	2.069
CO2 per FTE	6,43	6,35	6,27	6,72	6,51	6,02	5,92	5,70	5,76	5,34	5,33	5,16	5,20

In absolute zin is de CO2 uitstoot voor 2016 ten opzichte van 2010 met 38,8% (10.763 vs 17.576) gedaald. De CO2 per FTE is in 2016 t.o.v. 2015 gedaald met 2,3%. Cumulatief lopen we 8,0% voor op de geplande doelstelling van 5,66 CO2 per FTE. De daling in 2016FY wordt grotendeels veroorzaakt door lager brandstofverbruik leaseauto's.

Uit de vergelijking 2016FY ten opzichte van 2015FY komen de volgende opvallende veranderingen naar voren:

- De grootste component voor CO2 uitstoot, brandstofverbruik leaseauto's is gedaald met 6,3% per FTE. Deze daling wordt vooral veroorzaakt vooral door daling van het aantal liters per leaseauto (-7,6%). De daling wordt gedempt door stijging van de verhouding leaseauto/FTE als gevolg van verschuiving van een huurauto (forse daling in brandstofverbruik) naar een leaseauto (veel aanbod vanuit de pool door uitstroom medewerkers) en daling woon-werk verkeer (uitstroom van medewerkers die in deze categorie vielen);
- Gasverbruik is in 2016 gedaald t.o.v. 2015; dit is toe te wijzen aan meer m2 onderhuur (basisverbruik nu volledig ten laste van Ordina) en betere afstelling van de klimaatbeheersing;
- Grote daling (-44%) van het aantal vliegkilometers, dit wordt veroorzaakt door daling opdrachten gerelateerd aan het aantal vliegkilometers;

Met nagenoeg volledig vergroenen van de energie is voor Ordina de volgende stap om vol in te zetten op totale Mobiliteit. Er blijft continu aandacht op gas- en elektriciteitsverbruik en het terugdringen van het aantal m2.

Projecten

Van de totale CO2 uitstoot van Ordina in 2016 is 211,9 ton in 2016 uitgestoten vanuit projecten waarop fictief CO2 gunningvoordeel verkregen is. Dit betekent een toename van 34% (2015: 158,2 ton). Er is sprake van uitbreiding in opdrachten waarop fictief CO2 gunningvoordeel verkregen is. Alle doelstellingen en maatregelen die zijn opgesteld om de CO2 uitstoot van Ordina te verlagen, gelden ook voor deze projecten.

De CO2 uitstoot per facturabel uur gerealiseerd is in 2016 t.o.v. 2015 gedaald met 6,9% (4,34 vs 4,66).

In 2016H1 is er een pilot gestart met het inzichtelijk maken van CO2 van kilometers van medewerkers m.b.v. tooling. Dit kan een basis zijn voor gericht sturen op kilometers en nadere, project gerelateerde afspraken. Hierover meer in 2016FY verslaglegging.

MeerJarenAfspraak energie-efficiëntie

Ordina neemt actief deel aan de MeerJarenAfspraak energie-efficiëntie (MJA). Dit heeft als doel om 30% energie-efficiëntie te realiseren over een periode van vijftien jaar. Uit cijfers van Nederland ICT blijkt de ICT sector voorop te lopen in het realiseren van haar doelstellingen. Dit is in lijn met de resultaten van geheel Ordina.

Keteninitiatieven

In lijn met de integratie van duurzaamheid binnen onze primaire dienstverlening is in 2013 QULI als keten initiatief gestart. Quli is een informatie- en communicatieplatform voor de zorgbehoevende en zo een oplossing om daadwerkelijk de regie te nemen over de eigen zorg. Op het platform komen gezondheidsgegevens uit verschillende bronnen samen, verrijkt met zelf toe te voegen informatie.

Voor het keten initiatief Quli is nog steeds sprake van een gestage groei in deelnemers en gebruik. Deze blijft echter achter op de beoogde doelstellingen.

De wisseling van management en het opnieuw uitzetten van de koers van Quli, maakt dat we ons begin 2017 heroriënteren op de aanpak en werkwijze rondom het bepalen van de "impact" van het keteninitiatief Quli, op het gebied van CO2 reductie en breder.

Ketenanalyse

Ordina heeft in 2016 een nieuwe ketenanalyse voor scope 1,2 en 3 emissies, conform GHG protocol, uitgevoerd voor 3 ketens van activiteiten.

Proces & Producten Leveren Detacheren/ Professional Services

Proces & Producten Leveren Projecten

Proces & Producten Leveren Beheer

Doelstellingen Scope 3

Ordina heeft voor het reduceren van haar CO2 uitstoot ingezet op Mobiliteit. Gezien de voorgeschreven indeling vanuit de CO2 prestatieladder valt de een deel van de maatregelen hiervan in Scope 2 en anderen in Scope 3.

Binnen Scope 3 zetten we in op het **vergroten** van het aandeel van openbaar vervoer van het totaal aan gereden kilometers. Vanuit het EEP hebben we hiervoor een berekening opgesteld, gebaseerd op een mix van bus, trein, tram en metro.

Doelstelling Scope 3:

Groei # km OV:

1.896.000 km in 2020

Groei uitstoot CO2 OV:

740 ton CO2